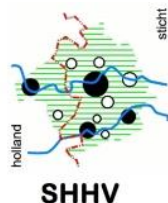

NIEUWSBRIEF

Januari 2019 nr. 1

STICHTS-HOLLANDSE HISTORISCHE VERENIGING

opgericht in 1957
gevestigd te Woerden
De SHHV heeft per 1 januari 2018 de Culturele ANBI-status verworven

Werkgebied: De (voormalige) gemeenten: Bodegraven, Driebruggen, Harmelen, Kamerik, Linschoten, Montfoort, Oudewater, Snelrewaard, Willeskop, Woerden, Zegveld
Adres: Bekenlaan 20, 3448 XC Woerden / tel. 06-50 25 78 22 / mail@shhv.info / www.shhv.info
Bank: IBAN: NL42 RBRB 0943 3513 40 t.n.v. Stichts-Hollandse Historische Vereniging te Woerden
KvK-nummer: 40.46.44.34
Sociale media: De SHHV is ook bereikbaar via Facebook en Twitter

Uit het bestuur

Van de voorzitter

Historisch besef

De eerste Nieuwsbrief van het nieuwe jaar biedt natuurlijk een mooie gelegenheid om u allen een voorspoedig 2019 toe te wensen. Gezondheid van jezelf en je naasten staat daarbij natuurlijk voorop. Daarnaast zijn er tal van andere zaken die het leven kunnen veraangenamen, waaronder – hopen wij – het plezier dat u beleeft aan onze mooie vereniging. Tal van lezingen en andere activiteiten staan al op het programma, met dank aan al onze vrijwilligers!

Is 2019 een bijzonder jaar? In veel opzichten wel en dat zult u ook nog merken aan de selectie van onderwerpen voor de lezingen. Eén gebeurtenis springt er misschien toch wel uit. Op 13 mei 1619, vierhonderd jaar geleden dus, vond een politieke moord plaats in Den Haag toen Johan van Oldenbarnevelt werd onthoofd op het schavot. Zijn veroordeling was het resultaat van een politiek en religieus verschil van inzicht met prins Maurits van Oranje, de tweede zoon van de Vader des Vaderlands. Na de moord op Willem in Delft (1584) ontstond een machtsvacuüm waarin Johan snel furore maakte in het landsbestuur. Korte tijd later werd hij landsadvocaat en raadspensionaris en hij zorgde ervoor dat Maurits in het zadel werd geholpen als stadhouder en politiek leider van de Republiek.

Johan van Oldenbarnevelt (1547-1619), atelier Michiel Jansz van Mierevelt (bron: Rijksmuseum).

Maar de eigenlijke macht kwam bij Van Oldenbarnevelt te liggen, zeker toen hij de Staten-Generaal tot het hoogste bestuursorgaan benoemde. In dit laatste college zat Van Oldenbarnevelt natuurlijk. Maurits interesseerde zich niet voor politiek en richtte zich op de militaire kant. Zo ontstond een prima samenwerking tussen de twee. Door handig politiek manoeuvreren ging het de Republiek voor de wind en de oprichting van de Verenigde Oost-Indische Compagnie (VOC) – een initiatief van Johan van Oldenbarnevelt – droeg daar sterk aan bij. Toch ging het mis tussen deze twee heren. Zeer tegen zijn zin werd Maurits gedwongen om in 1600 slag te leveren bij Nieuwpoort en dat liep bijna op een ramp uit. In plaats van de Duinkerke kapers een kopje kleiner te maken, stond het Staatse leger tegenover een Spaanse overmacht. De ruzie verdiepte zich verder toen de twee ook religieus tegenover elkaar kwamen te staan. Van Oldenbarnevelt

was aanhanger van Arminius, geboren te Oudewater, die de remonstrantse beweging leidde. Maurits koos later voor Gomaris en zijn contraremonstranten, die een orthodoxe leer over de voorbestemming van de mens voorstonden. De preciezen (de hardliners zouden we nu zeggen) wonnen het van de

NIEUWSBRIEF

Januari 2019 nr. 1

rekkelijken via de Synode van Dordrecht die in 1619 eindigde. In zekere zin bleek de strijd ook een conflict tussen de 'kleyne luyden' en de elite. Net als nu wilden de gele hesjes van toen alles bij het oude laten. De autoritaire Van Oldenbarnevelt zag het gevaar voor de voorspoed van het land. Of hij echt een staatsgreep wilde plegen? De beschuldiging daarvan door Maurits was voldoende om zijn lot te bezegelen. In het historisch besef van vandaag weten we dat de grondlegger van onze latere staatsinrichting hiermee ernstig tekort gedaan werd.

Niek de Kort – SHHV voorzitter

PS: denkt u aan de **contributie voor 2019**? Voor leden € 25,-- en voor partnerleden € 10,--.

Komende activiteiten

Dinsdag 15 januari 2019, 20.00 uur – toegang gratis

***Het Reeuwijkse land - geschreven en ongeschreven verhalen* - door Sophie Visser**

Locatie: De Dam, Wilhelminaweg 79, 3441XB, Woerden.

Net als elk gebied heeft ook het landschap van Reeuwijk en omgeving bekende en onbekende aspecten en geschiedenissen. Omdat het dichtbij ligt, denken we al snel dat het bekend terrein is. Maar hoe bekend of onbekend is deze streek nu echt? Deze lezing gaat over gebeurtenissen en situaties die gevolgen hadden voor het landschap en waarvan nog sporen zichtbaar zijn, maar waarvoor weinig of geen aandacht is geweest. Neem de situatie bij de Prinsendijk vóórdat het de Prinsendijk werd. Welke sporen zijn er nog te vinden van

de grootscheepse veranderingen rond de waterafvoer na 1300, en wat waren de directe en indirecte gevolgen voor het Stichts-Hollandse grensgebied? Op welke informatiebronnen uit het verleden (en het heden) kunnen we ons baseren? En wat betekent al die kennis voor de huidige aandacht voor de cultuurhistorische waarde van dit landschap? Zie je daar iets van terug in het ruimtelijk beleid en planning van de overheden? Boeiende vragen die je natuurlijk ook kunt stellen over andere situaties. Sophie leert ons een bekende(?) omgeving nog beter kennen!

(Foto's: Sophie Visser).

Sophie Visser studeerde van 2000 tot 2006 Sociale geografie in Utrecht met als specialisatie historische geografie. In dat kader deed ze als vrijwilliger en afstudeerder onderzoek naar de landschapsgeschiedenis van Reeuwijk en omgeving. Dit leidde onder meer tot het publiksboek 'Het Reeuwijkse land' en een (digitaal) Vademecum met bijbehorende kaarten van de historische landschapselementen van Reeuwijk en later ook van Bodegraven. Samenwerking met lokale kenners was hierbij steeds een belangrijk uitgangspunt. Naast uitnodigingen voor het geven van presentaties en het leiden van excursies zorgde haar werk ook in 2011 voor benoeming als lid van de Erfgoedcommissie Bodegraven-Reeuwijk.

Dankzij parallele bekendheid met de wereld van de ICT vormen kennis- en informatieaspecten rond landschappen een belangrijk onderdeel van haar werk.

NIEUWSBRIEF

Januari 2019 nr. 1

Dinsdag 19 februari 2019, 20.00 uur – toegang gratis

Het Stadsmuseum door de eeuwen heen, een geschiedenis van verbouwingen en restauraties – een lezing door Erik Gol

Locatie: De Dam, Wilhelminaweg 79, 3441XB, Woerden.

Foto: Stadsmuseum Woerden.

Deze lezing geeft een beeld van de ontstaansgeschiedenis van het eerste stenen stadhuis van Woerden, het tegenwoordige Stadsmuseum, aan het begin van de 16e eeuw. Vervolgens komen de uitbreidingen en aanpassingen uit de 16e-18e eeuw aan bod, evenals de 'teloorgang' van het gebouw in de 19e eeuw. Er kwamen diverse plannen van Victor de Stuers en architect Pierre Cuypers, in 1886/1887, voor de redding toen het gebouw met sloop bedreigd werd. De overgang in Rijksbezit en de verbouwing/restauratie in

1889/1890 onder leiding van Rijksbouwkundige Jacobus van Lokhorst betekenden de redding van het gebouw, waarbij toen wel bijzondere keuzes werden gemaakt. De lezing vervolgt met de onderhoudsgeschiedenis daarna door onder andere de Rijksgebouwendienst, en de restauratie van 1984/1985 onder leiding van architectenbureau Van der Sterre-Peetoom, nadat het gebouw in 1975 weer bezit van de gemeente Woerden geworden was. Een rijke geschiedenis van een van de meest markante gebouwen van de stad!

(Foto: Erik Gol).

Ing. Erik Gol is werkzaam als bouwkundig adviseur monumenten voor het Rijksvastgoedbedrijf (voorheen Rijksgebouwendienst) en adviseert over beheer, onderhoud en eventuele aanpassingen van monumenten in Rijksbezit. Daarnaast houdt hij zich onder andere bezig met onderzoek naar in opdracht van het Rijk gebouwd 'civiel verdedigingserfgoed' uit de periode van de Koude Oorlog. Tijdens zijn studie heeft hij een opmeting gedaan van de voorgevel van het Stadsmuseum. Tegenwoordig is hij in zijn vrije tijd ook vrijwilliger bij het Stadsmuseum en heeft hij zich verdiept in de (ver)bouw- en restauratiegeschiedenis van dit gebouw sinds 1889.

Vrijdag 29 maart 2019

Excursie Paleis Kneuterdijk, Den Haag – Aanmelden verplicht

Foto: Guilhem Vellut – Wikimedia.

Op 29 maart aanstaande verzorgt Bob Zwaal een rondleiding door het Paleis Kneuterdijk te Den Haag. Deze excursie raakt ook het onderwerp van de lezing op 13 maart. Na hun huwelijk op 28 november 1840 bewoonden koning Willem II en Anna Pavlona het gebouw. Thans maakt het paleis, dat dateert uit 1717 en in Lodewijk XIV-stijl is gebouwd, deel uit van het gebouwencomplex van de Raad van State. De prachtige Gotische Zaal werd ingewijd in 1842 en is de enige uitbreiding uit de tijd van koning Willem II die nu nog over is. De rondleiding begint om 14.00 uur waarbij de uitvoering afhankelijk kan zijn van de activiteiten die op dat moment in het complex plaatsvinden.

NIEUWSBRIEF

Januari 2019 nr. 1

SHHV-leden en introducees die met de trein naar Den Haag Centraal reizen, verzamelen in de hal van station Woerden NS om de trein te nemen die om 12.33 uur vertrekt. De kosten bedragen, voor houders van een Museumjaarkaart, € 7,50. Wie niet in het bezit is van zo'n kaart betaalt € 12,50. U kunt de kosten terplaatse voldoen. Het vervoer naar Den Haag vv is voor eigen rekening. Wie op eigen gelegenheid met de auto naar Den Haag reist moet rekening houden met schaarste aan parkeerplaatsen en extra parkeerkosten. **Let op:** om deel te nemen aan deze exclusieve excursie moet u zich van tevoren aanmelden. Het aantal deelnemers is beperkt tot circa 20. Aanmelden kan door een berichtje te sturen naar Marianna Kersten (email: kersten33@kpnplanet.nl) of haar te bellen via 0348 415 528.

Vooruitblik SHHV lezingen – aanvang 20.00 uur, toegang gratis - tenzij anders vermeld

Woensdag 13 maart 2019 Marijke Bartlema – Andreae – *De Nederlandse Romanov Anna Pavlovna* – De Dam, Woerden. **Let op:** om 19.30 uur zal de Algemene Ledenvergadering plaatsvinden!

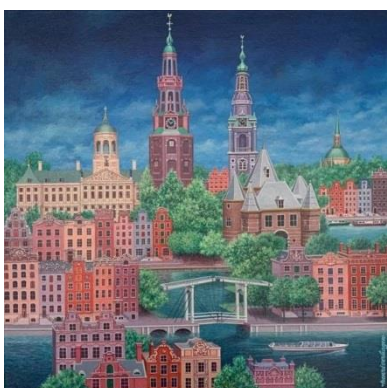
Vrijdag 29 maart 2019 Excursie naar *Paleis Kneuterdijk* te Den Haag, aanvang 14.00 uur. Inschrijven verplicht, niet gratis.

Maandag 15 of dinsdag 16 april 2019 (datum wordt in de volgende Nieuwsbrief definitief bekend gemaakt) Ton Heijdra – *Sociale Woningbouw* – De Dam, Woerden.

Woensdag 8 mei 2019 (datum onder voorbehoud) Tom Buijtendorp – *Het jaar 117 - Keizer Hadrianus*, een lezing in het kader van de Romeinenweek – De Dam, Woerden.

Wetenswaardigheden

Stadsmuseum Woerden 19 januari t/m 5 mei 2019
Lievelingen, opvallende Woerdenaren over hun favoriete kunstwerk

(Bron: *Beleef Woerden / Kunstwerken* © Kunstwerken)

Een tentoonstelling over lievelingskunstwerken van bekende én minder bekende Woerdenaren. Markante persoonlijkheden uit de sport, horeca, media en entertainment, bedrijfsleven, politiek en cultuur vertellen het persoonlijke verhaal bij hun objecten. Acteur Bram van der Vlugt, YouTuber Noah Zeeuw, cabaretière Kiki Schippers, burgemeester Victor Molkenboer, slager Gineke van Kesteren en nog vele anderen kozen voor deze tentoonstelling een favoriet kunstwerk. Daarnaast droegen zij ieder een buurtgenoot voor die in hun ogen belangrijk is voor de Woerdense samenleving. Iemand die bijvoorbeeld actief is in het verenigingsleven en het wel eens verdient om in de spotlights te staan. Ook zij selecteerden een favoriet object wat veel verschillende en verrassende verhalen opleverde. Zoals een roadtrip door Marokko, of straatfotografie in Londen, herinneringen aan een overleden echtgenote of een ver geboorteland. Meer informatie vindt u op www.stadsmuseumwoerden.nl. (Bron: *Stadsmuseum Woerden*).

Deze Nieuwsbrief is namens het bestuur samengesteld, onder dank aan de vele informanten en tipgevers. **Suggesties voor de volgende Nieuwsbrief? Mail de informatie naar mail@shhv.info**